

Izzinām vēsturiskos ūdens un pasta ceļus

Eiropas Kultūras mantojuma dienās, kas 17.-19.septembrī norisinājās visā Latvijā, tika izcelti vairāki kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti mūsu pusē – prāmis pāri Gaujai un Straupes zirgu pasts.

Eiropas Kultūras mantojuma dienās, kas 17.-19.septembrī norisinājās visā Latvijā, tika izcelti vairāki kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti mūsu pusē – prāmis pāri Gaujai un Straupes zirgu pasts.

18. septembrī ikviens interesents tika aicināts doties izzinošā ceļojumā uz Līgatnes pārceltuvi. Prāmis pār Gauju ir vienīgā šāda tipa pārceltuve Baltijā. Tas būvēts uz divām paralēli novietotām tērauda laivām, kas savstarpēji savienotas ar platformu, virs kuras izveidots dēļu klājs. Konstruktijas “mugurkauls” ir trose, kas stiepjas pāri Gaujai, un abās upes pusēs zemē iestiprināti betona/koka konstrukcijas enkuri, kas šo trosi un prāmi notur vietā. Pāri upei nostieptā trose, kas slīd pa diviem vertikāliem skrituļiem, dod iespēju prānim pārvietoties no viena krasta uz otru, galvenokārt izmantojot tikai straumes spēku. Tas prasa no prāmja vadītāja iemaņas šo peldlīdzekli pareizi ievadīt upes straumē.

Svētku dienā pārcēlāja prasmes tika pārbaudītas, gandrīz stundas garumā Gaujas vidū noturot prāmi uz vietas. Uz prāmja kā uz improvizētās skatuves darbojās folkloras kopa “Senleja”, kas izmēģināja ko nebijušu – pirmo reizi aicināja uz sadziedāšanos abus

Gaujas krastus. Jauktajam korim "Līgatne", Straupes jauktajam kori, sieviešu ansamblim "Mantojums" un "Pārgaujas lakstīgalām" tas bija eksperiments, nezino, vai Gauja un vējš ļaus skaņai plūst pāri straumei. Tomēr – par prieku dziedātājiem – aplausi no pretējā krasta apliecināja, ka dziesmas sadzirdētas.

Svētku repertuāram bija izvēlētas dziesmas par Gauju, un klātesošie varēja pārliecināties, ka tādu ir daudz vairāk, nekā varam iedomāties.

Pēc sadziedāšanās, gluži tāpat kā dziesmā "dažu skaistu ziedu Gaujā kaisīju", pa straumei tika palaists "Vēstījuma plosts", kam šoreiz bija jāaiznes sveiciens mūsu kaimiņiem siguldiešiem.

Pie Līgatnes Tautas zvejniecības aroda muzeja svētku dalībnieki varēja iebaudīt Līgatnes zivju zupu, ieklausīties Māra Anša Mitrevica stāstījumā par baļķu pludināšanu Gaujā un pat izmēģināt plostnieku ķeksi tādos interesanta nosaukuma darbos kā kantēšana, bomēšana, vilkšana, stumšana un pinčošana.

Savukārt Straupes zirgu pastā 19.septembrī ikviens interesents tika aicināts izzināt sabiedriskā transporta attīstību no zirgu pasta līdz Rail Baltica ātrvilcienam. Savā stāstā dalījās Straupes zirgu pasta īpašnieks Guntis Āboliņš-Āboltiņš, kurš vairāku gadu garumā ir apkopojis unikālu faktu un vizuālo materiālu par seno pasta ceļu izveidi, agrākajiem kariešu braukšanas apstākļiem, pasta stacijās sniegtajiem pakalpojumiem.

Attīstoties dzelzceļa satiksmei, zirgu pasta pārvadājumi zaudēja savu nozīmi. Un tieši tagad dzelzceļš Latvijā piedzīvo nākamo attīstības pakāpi. Ir uzsākti Rail Baltica trases būvdarbi, jau notiek Rīgas dzelzceļa stacijas un tās apkārtnes pārbūve. Sīkāk par to savā prezentācijā ar saistošiem 3D attēliem stāstīja būvapvienības "BERERIX" projektētājs, būvnieks Andis Linde, apliecinot, ka projekta unikalitāti veido arī tas, ka tā izstrādes gaitā notikušas nopietnas konsultācijas ar sabiedriskām organizācijām, kas pārstāv dažādas sabiedrības grupas, piemēram, jaunos vecākus, seniorus, cilvēkus ar kustību ierobežojumiem.

Pasākumi notika Eiropas kultūras mantojuma dienu ietvaros. Latvijā Eiropas kultūras mantojuma dienas norisinās kopš 1995. gada un par šī gada tēmu bija izvēlēts "Transports", aicinot pievērst uzmanību, izzināt un iepazīt ar transportu saistīto kultūras mantojumu, sākot ar ceļiem un upju ceļiem, tiltiem, pārceltuvēm, kanāliem un dzelzceļa stacijām, beidzot ar lidlaukiem, bākām un spēkratu kolekcijām.

Rudīte Vasile,
tūrisma organizatore

Foto: Laura Brohūzena